

המחלקה לניהול מערכות בריאות M.H.A. (686) - שנתון תשע"ט

מטרת התכנית

עומס לימודים ומשך לימודים

מבנה הלימודים

תכנית הלימודים במסלול ללא עבודת גמר

תכנית הלימודים במסלול עם עבודת גמר

קורסי השלמה

קורסי חובה

קורסי בחירה כלליים (מהמחלקה)

מגמות לימוד

ניהול רפואת חירום ואסונות

ניהול והערכת טכנולוגיות רפואיות

מדיניות בריאות וסביבה

פטור והכרה בקורסים

[קורסי המחלקה](#)

[לימודי התואר השני](#)

המחלקה לניהול מערכות בריאות M.H.A. (686) - שנתון תשע"ט

רמ"ח: פרופ' דן גרינברג

רכזת המחלקה: גב' ורד אופק

מספר טלפון במזכירות: 08-6472448 מספר פקס: 08-6477690

דואר אלקטרוני: mhasec@som.bgu.ac.il

כתובת אתר המחלקה באינטרנט: <http://in.bgu.ac.il/fom/HealthDep/Pages/default.aspx>

מטרת התכנית

התכנית מיועדת להכשיר עתודה ניהולית ומחקרית למערכת הבריאות הישראלית. התכנית עוסקת בהקניית ידע מתקדם בתיאוריות, טכניקות ובכלים לדין ולפתרון בעיות בנושאי מדיניות, ארגון וניהול מערכות בריאות, החל ברמת מערכת הבריאות וכלה ברמת המרפאה הבודדת. תכנית הלימודים משלבת מקצועות מתחום הניהול הציבורי והעסקי בתוספת קורסים מקצועיים מתחום הניהול הרפואי.

עומס לימודים ומשך לימודים

ראה פרק "לימודי התואר השני" בשנתון ("עומס הלימודים ומשך הלימודים").

מבנה הלימודים

במסגרת הלימודים מוצעים שני מסלולים: מסלול מחקרי עם עבודת גמר ומסלול ללא עבודת גמר. בכל אחד מהמסלולים ניתן לבחור בין מסלול לימודים כללי ללא מגמת התמחות לבין מסלול לימודים עם מגמת התמחות באחת מתוך שלוש מגמות לימוד (ראה פרק מגמות לימוד). להשלמת התואר במסלול עם עבודת גמר נדרשות 48 נקודות זכות מהם 12 נקודות זכות של עבודת הגמר. תלמיד יכול להתקבל למסלול עם עבודת גמר לאחר שהשלים בהצלחה לפחות סמסטר אחד עם 12 נקודות זכות או יותר, הצעתו לעבודת גמר אושרה וממוצע ציוניו לפחות 85 (ראה תקנון עבודת גמר).

לזכאות לתואר במסלול ללא עבודת גמר נדרשות 42 נקודות זכות.

ועדת ההוראה שומרת לעצמה את הזכות להכניס שינויים בכל הכללים, התקנות ותוכניות הלימודים המתפרסמים מבלי למסור הודעות אישיות לנוגעים בדבר. התלמידים נדרשים לבדוק מעת לעת את פרסומי המחלקה המתייחסים לשינויים.

תכנית הלימודים במסלול ללא עבודת גמר

סוג הקורס	מספר קורסים	סה"כ נק"ז
קורסי השלמה	3	0
קורסי חובה*	10	30
קורסי בחירה במגמה / קורסי בחירה כלליים**	4	12
סה"כ	17	42

* במסלול זה תבוצע עבודה מסכמת במסגרת קורס החובה "סמינר מחקר במערכות בריאות".
 ** תלמיד שיבחר באחת המגמות, ילמד 4 קורסי בחירה מתוך היצע הקורסים במגמה בה הוא בחר.
 תלמיד שיבחר במסלול לימודים כללי, ילמד 4 קורסי בחירה כלליים מהקורסים המוצעים במחלקה.
 מתוך 4 קורסי הבחירה, תלמיד רשאי ללמוד קורס בחירה אחד במחלקה אחרת בפקולטה לניהול.

תכנית הלימודים במסלול עם עבודת גמר

סוג הקורס	מספר קורסים	סה"כ נק"ז
קורסי השלמה	3	0
קורסי חובה	10	30
עבודת גמר	0	12
סמינר תלמידי מחקר	1	0
קורסי בחירה במגמה / קורסי בחירה כלליים*	2	6
סה"כ	16	48

* תלמיד שיבחר באחת המגמות, ילמד 2 קורסי בחירה מתוך היצע הקורסים במגמה בה הוא בחר.
 תלמיד שיבחר במסלול לימודים כללי, ילמד 2 קורסי בחירה כלליים מהקורסים המוצעים במחלקה
 (אחד מקורסי הבחירה במסלול זה יהיה קורס מחקרי מתודולוגי בתאום עם המחלקה).
 * סמינר תלמידי מחקר (47020013) הינו קורס חובה (ללא נק"ז) לתלמיד שבחר במסלול עם עבודת גמר.

קורסי השלמה

קורסים אלו מיועדים לתלמידים ללא רקע מתאים מתואר ראשון. הקורסים אינם מקנים נקודות זכות לתואר. יש להשלים קורסים אלו עד תום הסמסטר השלישי ללימודים.

מס' קורס	שם קורס	שעות	נק"ז	דרישות קדם
686-2-0046	סטטיסטיקה למנהלים במערכת הבריאות	3	0	קורס זה מהווה תנאי קדם לקורס "אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות" ראה סעיף פטור והכרה בקורסים
686-2-0021	מבוא למדעי הבריאות	3	0	לימודי התואר הראשון הם מתחום מדעי הבריאות ראה סעיף פטור והכרה בקורסים
686-2-0038	מבוא לכלכלה	3	0	קורס זה מהווה תנאי קדם לקורס "כלכלת בריאות" ולקורס "מימון ציבורי"
	סה"כ	9	0	

קורסי חובה

מהווים בסיס ללימודי ניהול מערכות בריאות. תלמיד שלמד במסגרת לימודים קודמים קורסים דומים, נדרש להגיש בקשה לפטור. אם יהיה זכאי לפטור, ילמד קורס חלופי מתכנית הלימודים. ה"פטור" והקורס החלופי טעונים אישור ועדת ההוראה הפקולטית.
*לא ניתן לקבל פטור מקורס 'סמינר מחקר במערכות בריאות' ומקורס 'סוגיות במדיניות וניהול מערכות בריאות'

מס' קורס	שם קורס	שעות	נק"ז	דרישות קדם
470-2-1010	אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות	3	3	"סטטיסטיקה למנהלים במערכת הבריאות"
686-2-0002	היבטים חברתיים על בריאות, חולי ומערכת הבריאות	3	3	אין
686-2-0039	מימון ציבורי	3	3	"מבוא לכלכלה"
687-2-6091	חשבונאות	3	3	אין
686-2-0020	מערכת הבריאות בישראל	3	3	אין
686-2-0023	מערכות הבריאות בעולם	3	3	אין
686-2-0025	כלכלת בריאות	3	3	"מבוא לכלכלה"
686-2-0003	איכות וניהול סיכונים בשירותי הבריאות	3	3	אין

מס' קורס	שם קורס	שעות	נק"ז	דרישות קדם
686-2-0042	סמינר מחקר במערכות בריאות*	3	3	"סטטיסטיקה למנהלים במערכת הבריאות"
686-2-0044	סוגיות במדיניות וניהול מערכות בריאות*	3	3	אין
	סה"כ	30	30	

קורסי בחירה כלליים (מהמחלקה)

מטרת קורסים אלה היא להעמיק ולהעשיר את הידע בתחום הניהול בכלל ובתחום מערכות בריאות בפרט. התלמיד רשאי ללמוד קורסי בחירה בכפוף לתנאים של המסלול בו בחר. קורסי הבחירה עשויים להשתנות מעת לעת והם אינם מתקיימים מדי סמסטר.

להלן רשימת קורסי בחירה במחלקה:

68620009	שיטות מחקר איכותניות
68620011	ניהול אסטרטגי של משאבי אנוש במערכות בריאות - סדנא
68620012	הביטוח הרפואי בעידן המודרני
68620013	הערכת תכניות ושירותים במערכת הבריאות - סדנא
68620016	פיתוח משאבי אנוש במערכות הבריאות
68620017	הערכה כלכלית של טכנולוגיות במערכת הבריאות
68620019	הנעת עובדים במערכות בריאות
68620022	מדיניות מערכות בריאות
68620024	חוק ומשפט במערכת שירותי הבריאות
68620026	ניהול בתי חולים
68620027	אתיקה רפואית
68620029	מדיניות וכלכלת תרופות
68620032	ניהול מצבי חירום בבריאות הציבור
68620033	בריאות נפש ומנהל
68620035	ניהול קונפליקטים ומשא ומתן במערכת הבריאות
68620040	קידום בריאות למנהלים במערכת הבריאות
68620041	אינפורמטיקה רפואית - מערכות מידע ברפואה
68620045	יישומי הנדסת אנוש ברפואה
68620047	ניהול טכנולוגיות רפואיות במערכת הבריאות
68620048	ניהול תפעול במערכות בריאות
68620049	היבטים ניהוליים במערך רפואת השיניים
68620050	בריאות לכל - מקרי מבחן במדיניות בריאות גלובלית
68620051	פיתוח שווקים והנגשת טכנולוגיות במערכת הבריאות
68620052	קניין רוחני, מדיניות בריאות ורגולציה
68620053	ניהול גורמי לחץ בארגוני בריאות
68620054	מנהיגות במערכת הבריאות

מגמות לימוד

המחלקה לניהול מערכות בריאות מציעה מסלול לימודים כללי ללא מגמת התמחות או לחילופין אפשרות בחירה באחת מתוך שלוש מגמות לימוד, כדלקמן:

1. ניהול רפואת חירום ואסונות – ראש המגמה: פרופ' אבישי גולדברג
2. ניהול והערכת טכנולוגיות רפואיות – ראש המגמה: פרופ' דן גרינברג
3. מדיניות בריאות וסביבה – ראש המגמה: פרופ' נדב דוידוביץ'

תלמיד המעוניין להתמחות במגמת ניהול והערכת טכנולוגיות רפואיות, יירשם למגמה בעת הרישום לתואר השני. בנוסף לתנאי הקבלה לתואר השני בניהול מערכות בריאות, הקבלה למגמה זו מותנית בראיון אישי.

תלמיד המעוניין להתמחות בניהול רפואת חירום ואסונות או במדיניות בריאות וסביבה, ימלא טופס לבחירת מגמה (הטופס מופיע באתר המחלקה תחת "טפסים"), ויגיש למזכירות המחלקה לא יאוחר מתום סמסטר ב' בשנת הלימודים הראשונה לתואר. מגמת הלימוד שיבחר התלמיד תופיע בגיליון הציונים בלבד.

ראשי המגמות רשאים לראיין את המועמדים כתנאי לקבלתם למגמה. תלמידים הלומדים במסלול המחקרי, יכתבו עבודת גמר בנושא המותאם למגמה.

תיאור המגמות ורשימת הקורסים

ניהול רפואת חירום ואסונות

ראש המגמה: פרופ' אבישי גולדברג

רפואת החירום מתמודדת עם נושאים מגוונים ביניהם תאונות, אסונות טבע, אסונות מעשי ידי אדם ומתארי שגרה. בישראל קיימות מזה שנים סכנות ביטחוניות אשר דורשות מוכנות והיערכות של מערכת הבריאות ובעולם, מתייחסים לניסיון הנצבר בישראל ולתורות שנכתבו כדבר שיש ללמוד ממנו. מטרת הלימודים במגמה זו להקנות לסטודנטים ידע שיטתי, תיאורטי ויישומי אודות ניהול רפואת חירום ואסונות.

קורסי בחירה במגמה:

מבוא לניהול רפואי של אסונות	686-2-0032
התנהגות אוכלוסייה בשגרה ובחירום	478-2-1010
מוכנות למצבי חירום ואסונות	478-2-1003
אבטחת איכות ברפואת חירום	478-2-0008
סיוע הומניטרי	478-2-2005
בריאות הציבור במצבי חירום	478-2-2008
חקר היפגעות ואסונות	478-2-1000

ניהול והערכת טכנולוגיות רפואיות

ראש המגמה: פרופ' דן גרינברג

הפיתוח והאימוץ של טכנולוגיות חדשות במערכת הבריאות (תרופות, ציוד רפואי ופרוצדורות רפואיות) עשויים לשפר באופן משמעותי את הטיפול בחולה ותוצאיו, אולם טכנולוגיות מהוות את הגורם המשמעותי ביותר בהתייקרות המתמדת בעלויות מערכת הבריאות. מטרת הלימודים במגמה זו להקנות לסטודנטים ידע תיאורטי ויישומי אודות פיתוח, רישוי והערכת טכנולוגיות רפואיות. הידע הנרכש במהלך הלימודים במגמה זו יעניק יתרון יחסי לבוגרי המגמה שיעסקו בהערכה, בקרה ושיווק של טכנולוגיות רפואיות במשרד הבריאות, קופות החולים, תעשיית התרופות, הציוד הרפואי והביוטכנולוגיה.

קורסי בחירה במגמה:

686-2-0017	הערכה כלכלית של טכנולוגיות במערכת הבריאות
686-2-0029	מדיניות וכלכלת תרופות
686-2-0008	ניהול לוגיסטי במערכות בריאות
687-2-0049	יזמות בתחום הביוטכנולוגיה
687-2-1401	זיקות בין משפט לטכנולוגיה: היבטים נבחרים
686-2-0047	ניהול טכנולוגיות רפואיות במערכת הבריאות
686-2-0041	אינפורמטיקה רפואית – מערכות מידע ברפואה
686-2-0052	קניין רוחני, מדיניות בריאות ורגולציה

מדיניות בריאות וסביבה

ראש המגמה: פרופ' נדב דוידוביץ'

הקשר שבין בריאות וסביבה הפך בשנים האחרונות למשמעותי הרבה מעבר לעיסוק בנושאים של סניטציה. שינוי האקלים, רפורמות בתכנון והשפעתן על הבריאות, הקשר שבין אקולוגיה לבין התפתחות מחלות זיהומיות חדשות, התפתחות תעשיית המזון והשפעתה על הסביבה והבריאות, דורשים תכנון וקביעת מדיניות מורכבים. מטרת המגמה הינה לתת לסטודנטים כלים תיאורטיים ומעשיים להתמודדות עם האתגרים העומדים על הפרק בתחום מדיניות בריאות וסביבה.

קורסי בחירה במגמה:

376-2-5011	בקרת זיהום מים
364-2-1741	ניהול וחקר ביצועים במערכות טבע וסביבה
376-2-6061	דיני איכות סביבה
478-2-2008	בריאות הציבור במצבי חירום*
686-2-0032	ניהול מצבי חירום בבריאות הציבור*
* ניתן לבחור רק אחד משני הקורסים הנ"ל	

בחינות

ראה פרק "לימודי התואר השני" בשנתון (תת פרק "[נוהל בחינות אוניברסיטאי](#)").

פטור והכרה בקורסים

איסור חזרה על קורסים מתארים קודמים: מודגש בזאת כי אין ללמוד קורס שנלמד במסגרת אקדמית אחרת. למד תלמיד קורס חובה או בחירה במסגרת כזו, לא ייחשב הקורס במסגרת החובות לתואר. בכל מקרה של ספק יש לפנות לוועדת ההוראה של המחלקה. בדיקה תיערך במעמד סגירת התואר.

פטור - תלמיד יקבל פטור מקורסי חובה והשלמה שלמד במסגרת אקדמית לתואר ועמד בדרישות הקורס בהצלחה. ה"פטור" איננו מזכה בנקודות זכות. תלמיד שיקבל "פטור" מקורס חובה חייב ללמוד קורס חלופי. אין צורך ללמוד קורס חלופי בגין קורס השלמה. ה"פטור" טעון אישור ועדת הוראה של הפקולטה.

מתן הפטור מכל קורסי ההשלמה והחובה, מותנה בכך שלא חלפו 6 שנים מהשנה בה נלמד הקורס.

פטור מקורס ההשלמה 'מבוא למדעי הבריאות' (686-2-0021) ניתן אם לימודי התואר הראשון הם מתחום מדעי הבריאות. תלמיד שאינו זכאי לפטור מקורס זה, חייב ללמוד קורס מקוון במבוא למדעי הבריאות, בסמסטר א' ולהיבחן בסוף סמסטר א'.

המחלקה מקיימת בסמסטר א' של כל שנת לימודים בחינת פטור מהקורס "סטטיסטיקה למנהלים במערכת הבריאות" (686-2-0046), תלמיד שאינו זכאי לפטור מקורס זה, רשאי להיבחן בבחינת הפטור.

יודגש כי למבחני הפטור ניתן לגשת פעם אחת בלבד. תלמיד שנכשל בבחינת הפטור או בקורס אינו רשאי להיבחן בה שנית, ועליו להירשם לקורס. תלמיד שלמד את הקורס ונכשל בו, אינו רשאי להיבחן במבחן הפטור.

הכרה - הכרה בקורס המזכה בנקודות זכות תינתן אך ורק בגין קורס שנלמד בתוכנית לתואר שני במוסד אקדמי מוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה (כולל אוניברסיטת בן גוריון בנגב), לא מומש לתואר, נמצא רלוונטי לתכנית הלימודים במחלקה בהיקף מקביל, וציונו לפחות 70. מספר הקורסים המקסימלי שיוכר לא יעלה על שלושה קורסים סך הכל ולא יותר מ- 9 נק"ז. ההכרה טעונה אישור ועדת הוראה של הפקולטה לניהול.

בקורס שהוכר ע"י ועדת ההוראה, ידווח ציון 600 שמשמעותו "פטור".

ועדת הוראה הדנה באישור קורסים במסגרת חילופי סטודנטים בחו"ל - תכיר בציוני הקורסים שנקבעו במוסדות בחו"ל כציונים מאונים (0-100), למעט מקרים בהם הוענק ציון עובר/לא עובר. במקרים בהם

יוענק ציון שאינו מאוני, יקבע הציון על פי סולם הציונים של אותו מוסד שיתורגם ויותאם לסולם הציונים באוניברסיטת בן גוריון.

סטודנט שסיים את לימודיו עם קורסים עודפים לתואר, יגרע העודף מקורסי ההכרה ולא מהקורסים אותם למד במחלקה.